Ankenævnet for Forsikring

931/14

Den 20. januar 2014 blev i sag nr. 84.490:

xxxxx xxx xxxxxxx
xxxxxxxxxxx xxx xxxxxxxxxxx
xxxx xxxxxxxxxxx

mod

PenSam Liv
forsikringsaktieselskab
Jørgen Knudsens Vej 2
3520 Farum

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikrede har en arbejdsmarkedspensionsordning i PenSam Liv forsikringsaktieselskab. Hun klager over, at selskabet har afvist at udbetale invalidesum ved førtidspension.

Selskabet har afvist udbetaling med henvisning til forsikringsbetingelsernes "helbredsklausul". Heraf følger bl.a., at der ikke kan opnås dækning ved førtidspension, hvis optagelsen i arbejdsmarkedspensionsordningen ikke er sket i tilknytning til en ordinær ansættelse.

Det fremgår af sagen, at klageren som led i en fleksjobansættelse i kommunalt regi den 1/2 2006 blev omfattet af arbejdsmarkedspensionsordningen i PMF Pension. Arbejdsgivers indbetalinger androg angiveligt 8 %, hvorfor klageren blev omfattet af en såkaldt indslusningsordning, der alene omfattede alderspension.

Fra 1/4 2006 blev arbejdsgivers pensionsbidrag forhøjet, hvorefter hun blev omfattet af vilkårene i Basis- og Valg i PMF Pension. Ordningen indeholdt dels pensionsopsparing dels forsikringer. Med hensyn til forsikringer var der begrænsninger i dækningen af den helbredsmæssige risiko for erhvervsevnenedsættelse og førtidspension.

2. 84.490

Klager, der er født i 1980, blev tilkendt førtidspension pr. 1/4 2013 og ansøgte i den forbindelse selskabet om udbetaling af invalidesum.

Til brug for vurderingen heraf indhentede selskabet det lægelige og kommunale materiale.

Af statusattest af 5/6 2012 udfærdiget af psykiater fremgår:

> "Henvist til klinikken okt. 2011, med sequelae efter overfald. Diagnosticeret som lidende af PTSD og generaliseret angst. Hun er fulgt med samtaler m.h.p. stressreduktion og fysioterapi. Hun er aktuelt ikke i medicinsk behandling.
> Status: Pt's situation er stort set uændret. PTSD symptomerne og den generaliserede angst fylder hendes hverdag. Hun er således meget begrænset i sine udfoldelser, kan ej tage tog, bus. Lige som indkøb volder problemer. hun har hukommelsesproblemer, nedsat koncentration, tankemylder, let til affekt og liden af angst for at miste sine nærmeste og egen dødsangst. Pt ønsker ej medicinsk behandling. Formodentlig vil der ej heller på det foreliggende være nogen sikker effekt at opnå - hun har PTSD symptomer, dog uden egentlig depressive træk, i forhold til humør og energi.. Prognose: Hun vil fortsat lide af PTSD symptomer og i nogen grad generaliseret angst. Der vil næppe være noget yderligt opnåeligt ved medicinsk behandling. På sigt vil hun kunne profitere af viden om stressreduktion og psykoedukation.
> Pt er forsøgt på arbejdsmarkedet under skåne vilkår som pædagogmedhjælper. Dette dræner hende for ressourcer i sådan en grad, at der knapt er kræfter til den øvrige del af livet.
> [Klageren] bliver næppe rask, og indeholder ikke en arbejdsevne ud over det, der kræves for at hun kan fungere som ægtefælle og mor for egne børn."

Kommunens lægekonsulent har i ressourceprofilen den 24/9 2012 anført:

> "Drejer sig om en 31-årig kvinde som i 2004 er visiteret til fleksjob grundet PTSD efter voldsomt overfald og mishandling 2000 af tidligere kæreste. Siden 2007 været ansat i fleksjob som pædagogmedhjælper i børneinstitution i ... I takt med forværring den helbredsmæssige tilstand flere gange fået sat timetallet ned.
>
> Aktuelt sygemeldt siden januar 2012 grundet svær PTSD samt rygsmerter og diskusprolaps.
> ...
> **Vurdering**
> Sygemeldte lider som anført af **svær PTSD (067)** og **generaliseret angst (065)** efter det voldsomt traumatiserende overfald i 2000. Endvidere fysisk plaget af vedvarende lænderygsmerter efter i 2010 at have fået konstateret en **højresidig diskusprolaps mellem 4. og 5. lændehvirvel.** Pågår aktuelt mere intensiv optræning af ryglidelsen.
>
> Der skønnes ikke at være behov for yderligere helbredsmæssige oplysninger i sagen. Undertegnede er enig med psykolog og psykiater i at sygemeldtes psykiske tilstand må anses for varig, stationær, uden for behandlingsmæssig rækkevidde og uden udsigt til spontan bedring. Der vurderes at være sket en væsentlig varig forværring i sygemeldtes psykiske tilstand og funktionsevne siden visitationen til fleksjob i 2004. Formentlig på baggrund af tiltagende psykisk dekompensation efter at sygemeldte igennem mange år har forsøgt at holde de massive psykisk invaderende og påtrængende symptomer på afstand. Selv om sygemeldtes

ryglidelse ikke kan betegnes om stationær er det undertegnedes vurdering at den i arbejdsevnemæssig henseende ikke spiller den store rolle."

En psykolog har samme dato i ressourceprofilen bl.a. anført:

"Jeg har, for år tilbage (2000) set [klageren] (...) i et længere forløb efter overfaldet fra ekskæresten ..., hvor hun nær havde mistet livet på grund af ekstrem grov vold.
En episode som står på i [klagerens] egen lejlighed på ... i ... Den eneste grund til [klageren] overlevede var hendes mod til at løbe, da den eneste mulighed bød sig, trods det hun var svært tilredt og uden tøj på kroppen. Hun løb ud efter hjælp.
...
Jeg skrev i 2003 at [klagerens] tilstand var for mig at se kronisk og med en svært belastningsreaktion og jeg mener stadig det er det der er gældende og skal hun fungere i livet på blot rimelige vilkår, være mor til sine 2 små børn og kone til sin mand, kræver det alle hendes ressourcer. Der er ganske enkelt efter min bedste overbevisning ikke plads til et arbejde og dette skyldes ene og alene det gamle overfald og de belastninger der efterfølgende fulgte med dette. [Klageren] vil gerne, men kan ikke.
Jeg kan derfor som dengang stadig anbefale en pension til [klageren] på grund af hendes kroniske PTSD tilstand.
Det vil også sige hendes funktionsniveau er stærkt reduceret, men har reelt været det i mange år."

Klagerens egen læge har i erklæring af 10/12 2012 til selskabet anført:

"Patienten har over for mig oplyst, at der er sket en forværring i hendes sag, da hun har fået problemer med venstre arm og skulder. Har meget ondt i venstre skulder og ud i armen, har svært ved at løfte armen, og der kommer smerter. Mister kraften i armen og har svært ved at løfte ting. Når hun løfter armen, falder den ned igen. Derudover medbringer hun en skrivelse vedrørende hendes daglige smerter og problemer med discusprolaps. Er konstant stiv i hele kroppen, har svært ved at bøje sig ned. Har smerter i lænden og stikkende jag igennem ryg og ned i ben. Skal gå til fysioterapeut for at lindre spændinger m.m. Der er her efter en beskrivelse af de gener, hun kan have igennem 1 uge. Det vedlægges sammen med skrivelse 1.
Det skal anføres, at patienten har fået påvist discusprolaps 2008 til 2009. Hun opgiver, at hun har haft tunge løft på arbejde og i opvasken på sit arbejde. Se i øvrigt skrivelse 2. Derudover gener fra skulder de sidste 3 måneder som beskrevet.
Jeg finder ingen grund til at betvivle patientens oplysninger."

I sin indstilling til førtidspension fremgår det den 5/3 2013 af ressourceprofilen:

"Foreslås indstillet til tilkendelse af førtidspension, idet arbejdsevnen må anses for varigt nedsat i forhold til ethvert erhverv.
En 32-årig kvinde, der blev visiteret til fleksjobordningen i 2004. Siden april 2005 været ansat i fleksjob ved institution i ... Sygemeldt siden januar 2012 og er nu afskediget.
Pgl. blev visiteret til fleksjobordningen grundet PTSD efter voldsomt overfald og mishandling i 2000 af tidligere kæreste.
Pgl. har haft svært ved at klare fleksjobbet, og arbejdstiden er flere gange blevet reduceret.
Arbejdsgiver har beskrevet at sygefraværet altid har været højt, og de sidste år har pgl. været mere væk end på arbejde.
Ud over det psykiske har pgl. fået konstateret en højresidig discusprolaps mellem 4. og 5. lændehvirvel, medførende vedvarende lænderygsmerter.

Der er indhentet dokumentation i form af sygehusjournal, psykologvurdering, epikrise og statusattest fra privatpraktiserende psykiater. Endvidere beskrivelse fra fleksjobansættelse og forsøg på erhvervsafklaring via Center for Job og Afklaring.
Det har ikke været muligt at pege på arbejdsmæssige ressourcer.
Lægekonsulenten vurderer, at den observerede meget dårlige psykiske tilstand i forsøget på erhvervsafklaring, er i overensstemmelse med dels karakteren og sværhedsgraden af pgl.'s PTSD og angstproblematik, dels det beskrevne meget beskedne hjemlige funktionsniveau. Det psykiske funktionsniveau må nu anses for varigt meget svært nedsat som følge af forværring i PTSD-lidelsen og en generaliseret angstproblematik. Lidelserne må anses for varige, stationære, uden for behandlingsmæssig rækkevidde og uden udsigt til spontan bedring.
Der ses ikke længere udviklingsmuligheder i forhold til arbejdsmarkedet og selvforsørgelse.
Der må derfor indstilles til tilkendelse af førtidspension."

Selskabet har i brev af 23/4 2013 til klageren afvist at udbetale invalidesum, idet det bl.a. er anført:

"Jeg skriver til dig, fordi vi har vurderet, at din erhvervsevne er varigt nedsat med mindst 2/3. Men desværre kan vi ikke udbetale nogen ydelser til dig på grund af den generelle begrænsning.

§ 6A. **Generel begrænsning**

Medarbejdere som var ansat I en stilling med økonomisk kompensation, da arbejdsgiver begyndte, genoptog eller forhøjede indbetalinger til invalidesum eller invalidepension/-præmiefritagelse, opnår ikke udbetaling af disse pensioner, hvis de er oprettet eller forhøjet den 1. april 2006 eller senere, og erhvervsevnenedsættelsen skyldes eller har sammenhæng med en lidelse, som bestod, da det offentlige traf afgørelse om tildeling af økonomisk kompensation til ansættelsen.

Om din pensionsordning

Første gang du blev optaget i PMF Pension var den 01.02.2006. På det tidspunkt var du omfattet af indslusningsordningen, fordi dit samlede pensionsbidrag var mindre end 8 %. Du blev alene omfattet af en alderspension.

Den 01.04.2006 blev det pensionsbidrag, vi modtog fra din arbejdsgiver større, og du blev derfor omfattet af en anden dækning. For at orientere dig om ændringen sendte vi dig en dækningsoversigt og forskelligt andet materiale om din pensionsordning den 04.07.2006.

Hvorfor udbetaler vi ikke ydelser?

Vi har vurderet, at der er sammenhæng mellem det grundlag du blev bevilget fleksjob på grund af og din nuværende nedsatte erhvervsevne. Det betyder, at du ikke er berettiget til ydelser, hvis du taber din erhvervsevne (som der står i den *generelle begrænsning § 6A).*"

Klageren var utilfreds med selskabets afgørelse og har i klage til nævnet af 20/5 2013 krævet, at selskabet bliver pålagt at udbetale invalidesum og har til støtte herfor henvist til sagens bilag.

Selskabet har over for nævnet i brev af 24/6 2013 fastholdt sin afgørelse og har til støtte herfor bl.a. anført:

"Arbejdsmarkedspensionsordningen aftales af overenskomstparterne og oprettes som en obligatorisk, solidarisk arbejdsmarkedspensionsordning i tilknytning til den enkeltes ansættelse. Pensionsordningen er obligatorisk for alle, som opfylder overenskomstens bestemmelser om ret og pligt til at blive omfattet af pensionsordningen i tilknytning til ansættelsen.

Da arbejdsmarkedspensionsordningen skal omfatte alle, som efter deres ansættelse har ret og pligt til at være omfattet, vil en individuel helbredsbedømmelse af alle ved optagelsen være unødigt omkostningskrævende for pensionsordningen, men selve det, at alle har ret til optagelse uden helbredsbedømmelse, betyder ikke, at alle også uden videre har ret til at være omfattet af alle de solidariske risikodækninger. Der er derfor i arbejdsmarkedspensionsordninger typisk vilkår om karenstid eller begrænset risikodækning af forudbestående lidelser hos den enkelte.

I en obligatorisk, solidarisk arbejdsmarkedspensionsordning kan kravene til optagelse være lempelige, men helt at undtage begrænsninger i dækningen for forudbestående risiko, ville ikke være forsikringsteknisk forsvarligt og ville være en urimelig belastning af pensionsordningens kollektiv.

For [klagerens] pensionsordning i PMF Pension gælder den generelle begrænsning i helbredsbetingelser og helbredsklausul, som betyder, at hvis optagelsen i arbejdsmarkedspensionsordningen ikke er i tilknytning til en ordinær ansættelse, og medarbejderen ikke er rask, opnås der ikke ret til ydelser ved invaliditet/førtidspension, hvis medarbejderen senere førtidspensioneres af årsager, som har sammenhæng med helbredsforholdene ved optagelsen.

I disse tilfælde bruges de pågældende pensionsbidrag i stedet til alderspensionsdelen for medarbejderen i pensionsordningen. Den enkelte, som bliver omfattet af helbredsklausulen, bidrager dermed ikke til ydelser, som der ikke er ret til.
...
[Klageren] blev bevilget fleksjob i 2004 og ansættes med begrænset timetal i 2006 i en stilling som pædagogmedhjælper.

Vi vedlægger kopi af akter fra den offentlige sag og de lægelige oplysninger.

Det fremgår heraf, at [klageren] er diagnosticeret med svært posttraumatisk stresssyndrom og generaliseret angst efter et voldsomt traumatiserende overfald i 2000. I efterforløbet heraf blev førtidspension overvejet, men det blev besluttet at forsøge med et fleksjob.

[Klageren] havde vanskeligt ved at klare fleksjobbet af helbredsmæssige årsager. Hun har været fraværende på grund af barsel i 2 perioder henholdsvis i 2006 og i 2008, men i øvrigt har [klageren] måtte være sygemeldt i adskillige perioder fra sit fleksjob.

[Klageren] langtidssygemeldes i 2011, og hun tilkendes offentlig førtidspension fra 01.04.2013.

Det fremgår af akterne, at [klagerens] situation er uændret, at svært post- traumatisk stresssyndrom og generaliseret angst er stort set uændret, og at der ikke er udsigt til ændring. Det konkluderes, at [klageren] har været forsøgt på arbejdsmarkedet under skånevilkår som pæ-

dagogmedhjælper, men at dette ikke var muligt på grund af disse lidelser. Det konkluderes videre, at [klageren] næppe kan blive rask, og at hun fortsat ikke indeholder en arbejdsevne på arbejdsmarkedet.

Det fremgår videre af akterne, at [klageren] har kroniske lændesmerter efter diskusprolaps samt skulderproblemer. De fysiske gener betegnes ikke som stationære og vurderes ikke at spille større rolle i erhvervsevnenedsættelsen. Det fremgår videre, at tilkendelsen af offentlig førtidspension sker på grund af de psykiske lidelser. For så vidt angår de fysiske gener er vurderes alene relevante skånehensyn.

De psykiske lidelser, posttraumatisk stresssyndrom i svær grad og generaliseret angst, som var til stede og årsag til fleksjobbevillingen, er fortsat til stede og er væsentlig årsag til erhvervsevnenedsættelsen og førtidspensionstilkendelsen.

Det helbredsmæssige grundlag for erhvervsevnenedsættelsen og tilkendelsen af offentlig førtidspension har således sammenhæng med lidelser, som fandtes ved tilkendelsen af det fleksjob, som førte til indbetaling til arbejdsmarkedspensionsordning i PMF Pension.
...
Det fremgår klart af oplysningerne om [klagerens] helbredsforhold forud for ansættelsen i det fleksjob, som medførte indbetaling for hende til arbejdsmarkedspensionsordning i PMF Pension, at de lidelser, som lå til grund for erhvervsevnenedsættelse og tilkendelse af førtidspension, i høj grad var til stede og var årsag til fleksjobbevillingen.

Vi må fastholde, at erhvervsevnenedsættelsen og tilkendelsen af førtidspension således i vidt omfang er begrundet i og har sammenhæng med de forudbestående lidelser, og [klageren] opnår derfor ikke ret til at være omfattet af invalide/førtidspensionsrisikodækningen i arbejdsmarkedspensionsordningen i PMF Pension."

Afslutningsvis har klageren i brev af 4/7 2013 til nævnet anført:

"Jeg har arbejdet i flexjob som pædagogmedhjælper siden 2004 på 20 timer uden nogen problemer med at passe mit arbejde, også selv om jeg har PTSD. Se vedlagt udtalelse fra mit første arbejde i flexjob. Endvidere er barselsorlov ikke en sygdom.

Jeg bliver i 2005 Ansat på mit arbejde på ... på 20 timer. Jeg passer mit arbejde og møder altid til tiden. I 2009-2010 bliver jeg ramt af en stor diskusprolaps og får en del sygedage pga. smerter i ryggen. I 2011 får jeg en ny chef, der ikke vil tage de hensyn der skal tages til en i flexjob. Jeg bliver mobbet ud af arbejdet. Se skrivelse. Det resulterer i at jeg må skifte arbejde til en anden afdeling. Der bliver jeg sygemeldt i 2012 pga. Depression og rygsmerter.

Jeg ringer til pensam og undersøger, om jeg er dækket, af deres forsikring. Det får jeg at vide, at jeg er. Derefter vælger jeg, at søge en førtidspension.

Jeg har efterfølgende fået problemer med min skulder og har store smerter, det har stået på i et år nu.

Pensam henvender sig til en lægelig udtalelse i ressourceprofilen. Den er jeg ikke enig i. Den læge har aldrig set eller talt med mig.

Jeg vil henvise til min egen læges udtalelser, som har fulgt mig tæt under forløbet, og som beskriver de stærke smerter jeg har pådraget mig efter diskusprolaps, skulderproblemer og depression efter mobningen på arbejdet, som alt i alt medføre erhvervsevnetab."

Endelig har selskabet i brev af 19/7 2013 til nævnet fastholdt det tidligere anførte, nemlig at der er klar årsagssammenhæng mellem PTSD og generaliseret angst opstået ved overfaldet i 2000, og som er årsag til fleksjob bevillingen og den senere førtidspensionering.

Af Pensionsregulativ Basis- og Valgpension i PMF fremgår bl.a.:

"**6 Helbredsbetingelser**

A. Generel begrænsning

...

Kunder, som var ansat i en stilling med økonomisk kompensation eller løntilskud, da arbejdsgiver begyndte, genoptog eller forhøjede indbetalinger til invalidesum eller invalidepension/præmiefritagelse, opnår ikke udbetaling af disse pensioner, hvis de er oprettet eller forhøjet den 1. april 2006 eller senere, og erhvervsevnenedsættelsen skyldes eller har sammenhæng med en lidelse, som bestod, da det offentlige traf afgørelse om tildeling af økonomisk kompensation eller løntilskud til ansættelsen.

Hvis kunden ikke opnår invalidepension/præmiefritagelse efter denne bestemmelse, overfører PenSam præmierne, som er brugt til pensionen, til livsvarig alderspension."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen finder nævnet, at klagerens tilkendelse af offentlig førtidspension pr. 1/4 2013 hovedsagelig skyldes hendes psykiske lidelser, som bestod, da hun blev ansat i fleksjobbet, og da arbejdsgiveren pr. 1/4 2006 forhøjede indbetalingerne.

Nævnet har herved særligt lagt vægt på oplysningerne i de lægelige og kommunale akter om klagerens PTSD og generaliserede angstproblematik frem til tilkendelsen af fleksjobbet sammenholdt med kommunens indstilling til førtidspension. Nævnet kan derfor ikke kritisere selskabets afgørelse, der findes at være i overensstemmelse med regulativets bestemmelser om helbredsbetingede begrænsninger for udbetaling ved førtidspension.

8. 84.490

Som følge heraf

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Marianne Højgaard Pedersen
formand